

Handläggare
Patrik Karlsson
Förvaltningschef
Samhällsbyggnadsförvaltningen
0140-681 33
patrik.karlsson@tranas.se

Mottagare
Teknik- och griftegårdsnämnden

Taxor av principiell art - VA-taxa för år 2024

Förvaltningens förslag till beslut

- att** teknik- och griftegårdsnämnden godkänner föreslagen VA-taxa för Tranås kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning gällande år 2024.
- att** teknik- och griftegårdsnämnden lämnar föreslagen VA-taxa till kommunfullmäktige för antagande.

Sammanfattning

VA-verksamheten är helt taxefinansierad, det vill säga finansieras via bruks- och anläggningsavgifter. Inga skattemedel används och verksamheten drivs enligt självkostnadsprincipen och är därmed inte vinstdrivande.

För att VA-verksamhetens intäkter ska ligga i balans med kostnaderna för år 2024 krävs taxehöjning av bruksavgiften med ca 18 %. Bruksavgiften består av en fast avgift och en rörlig avgift.

Intäkterna från anläggningsavgiften ska täcka kostnaden för utbyggnaden av nya bostadsområden. Eftersom att en taxejustering av anläggningsavgiften gjordes under år 2022 behöver anläggningsavgiften inte höjas denna gång.

Beskrivning av ärendet

VA-verksamheten finansieras helt via bruks- och anläggningsavgifter, vilket innebär att den är alltigenom taxefinansierad. Inga skattemedel används och verksamheten drivs enligt självkostnadsprincipen och är därmed inte vinstdrivande.

VA-avgifterna består av anläggningsavgifter samt bruksavgifter. Avgifterna ska vara så rättvist fördelade som möjligt utefter den nytta fastighetsägarna anses ha av vattentjänsterna som VA-kollektivet tillhandahåller. Bruksavgifterna går direkt mot resultat i den årliga driftbudgeten.

När en kund för första gången ansluter sin fastighet till någon av VA-kollektivets vattentjänster måste kunden betala anläggningsavgift. Av anläggningsavgiften går 10 % av avgiften direkt mot resultatet och övriga 90 % läggs in i en investerings-

fond, som sedan skrivs av under en 50-årsperiod.

Anläggningsavgifterna kommer att behöva höjas årligen under den kommande perioden, i syfte att kostnaderna för utbyggnationen av den kommunala VA-anläggningen till nya områden ska täckas av intäkterna från anläggningsavgiften.

Brukningsavgiften

Det budgeterade resultatet för VA uppgår till 178 tkr. Detta resultat förutsätter en taxehöjning med ca 18 % av brukningsavgiften. Brukningsavgiften består av en fast avgift och en rörlig avgift. I budgeten för år 2024 är det planerat för taxehöjning enbart för den fasta avgiftsdelen av brukningsavgiften, en höjning om 35 %.

Den fasta avgiften kommer att struktureras om inför år 2024. Detta eftersom att den fasta avgiften, enligt branschorganisationen *Svenskt Vatten*, ska vara baserad på nyttan fastigheten har av vattentjänsterna som erbjuds. Omstruktureringen kan göras på två olika sätt. Antingen debiteras en fast avgift baserad på antalet bostadsenheter/lägenheter i fastigheten eller så debiteras en fast avgift baserad på kapaciteten i uppsatt vattenmätare.

VA-verksamheten i Tranås kommun har idag en fast avgift baserad på kapaciteten i uppsatt vattenmätare, men om kunden har parallellkopplade vattenmätare, multipliceras avgiften med avgiften för vattenmätaren, med antalet parallellkopplade vattenmätare. Kapaciteten i parallellkopplade vattenmätare är dock betydligt större, vilket efter omstrukturering av taxans uppbyggnad, kommer att avspeglar sig i den fasta avgiften. De flesta kommuner med fast avgift, baserad på kapaciteten i vattenmätaren, har denna typ av taxekonstruktion. Detta gör taxan mer rättvis utifrån nyttan fastigheten har av vattentjänsterna.

Räkneexempel

Nedan följer förklarande exempel över vad taxehöjning för år 2024 innebär för ett typhus A och ett typhus B. Priserna som anges i exemplen är beräknade inklusive moms.

- **Typhus A**, avser fastighet med friliggande enbostadshus, tomtyta 800 m². Fastigheten är ansluten till vatten, spill- och dagvatten. Vattenförbrukning 150 m³/år. För ett typhus A höjs brukningsavgiften från 9 378 kr/år, inklusive moms, till 10 397,5 kr/år, inklusive moms.

Detta innebär att brukningsavgiften för ett typhus A höjs med **1 019,5 kr/år, inklusive moms.**

- **Typhus B**, avser flerbostadshus som är anslutet till dricksvatten, spillvatten och dagvatten. Det är 15 lägenheter, tomtyta 800 m², vattenförbrukning 2 000 m³/år. Det finns 2 stycken parallellkopplade vattenmätare Q_n=2,5 m³/h. För ett typhus B höjs bruksavgiften från 58 961 kr/år, inklusive moms, till 76 800 kr/år, inklusive moms.

Detta innebär att bruksavgiften för ett typhus B höjs med **17 839 kr/år, inklusive moms.**

Fördelning av budgeterade intäkter år 2024

VA-verksamheten har gjort ett underuttag med 575 tkr från de senaste årens resultat. År 2024 budgeteras VA-verksamheten generera 56 833 tkr i intäkter och dessa budgeterade intäkter är fördelade enligt följande:

- 334 tkr i övriga försäljningsintäkter, dvs. skrot samt egenproducerad gas och värme
- 1 066 tkr från tidigare års anläggningsavgifter som går mot resultatet och möter kapitalkostnaderna för nyinvesteringar i nya bostadsområden
- 200 tkr i anläggningsavgifter där 10 % av debiterad anläggningsavgift går direkt mot årets resultat medan övriga 90 % går läggs i en investeringsfond som skrivs av på 50 år för att möta kapitalkostnaderna för genomförd nyinvestering i nya bostadsområden
- 52 086 tkr kommer från bruksavgiften
- 270 tkr i extra föroreningsavgifter från enskilda företag enligt avtal
- 334 tkr kommer som ersättning från avfallsverksamheten för att VA-kollektivet hanterar lakvattnet från Norraby deponi
- 800 tkr kommer från försäljning av vatten till Boxholms kommun
- 420 tkr behandlingsavgift slam från enskilda brunnar
- 1 323 tkr i interna ränteintäkter
- 212 tkr i intäkter från upplösning av investeringsfonder
- 122 tkr i intäkter från försäljning av externa och interna arbeten utförda av VA-personal

Budgerade kostnader år 2024

Budgerade kostnader år 2024 har ökat med ca 7 200 tkr från budget 2023 och denna ökning beror på främst på:

- *ökade kostnader i driften för VA-verk*: ca 500 tkr, beror framförallt på ökade kostnader kemikalier.
- *ökade kostnader i driften för Drift Rörnät*: ca 1 780 tkr, beror framförallt på ökade kostnader för underhållsspolningar av rörledningsnätet.
- *ökade kostnader administration/övergripande gemensamma kostnader* ca 0,82 mkr
- *ökade avskrivningar*: ca 883 tkr
- *ökade räntekostnader*: ca 3 958 tkr

Anläggningsavgift

Intäkterna från anläggningsavgiften ska täcka kostnaden för utbyggnaden av nya bostadsområden. Eftersom att en taxejustering av anläggningsavgiften gjordes under år 2022 behöver anläggningsavgiften inte höjas denna gång.

För **typhus A**, en enfamiljsvilla med en tomtyta på 800 m² samt ansluten till nyttigheterna vatten, spillvatten och dagvatten, är avgiften **från 161 250 kronor, inklusive moms**.

För **typhus B**, en flerfamiljsfastighet med 15 lägenheter, med en tomtyta på 800 m² samt ansluten till nyttigheterna vatten, spillvatten och dagvatten, är avgiften **från 598 750 kronor, inklusive moms**.

Förvaltningens bedömning

VA-verksamheten har kostnadsökningar på ca 7,2 mkr till år 2024, från år 2023. Dessa kostnadsökningar beror främst på ökade avskrivningskostnader och räntekostnader för tidigare års genomförda investeringar samt ökade kostnader i driften p.g.a. hög inflation.

För att få kostnadstäckning för det budgeterade utfallet måste VA-taxan höjas med ca 18 % på brukningsavgiften. Brukningsavgiften består av en fast avgift och en rörlig avgift. I budgeten för år 2024 är det planerat för taxehöjning enbart för den fasta avgiftdelen av brukningsavgiften.

Den fasta avgiften kommer att struktureras om inför år 2024. Detta eftersom att den fasta avgiften, enligt branschorganisationen Svenskt Vatten, ska vara baserad på nyttan fastigheten har av vattentjänsterna som erbjuds. Detta kommer skapa en mer rättvis fördelning av taxan mellan enfamiljsvillor, flerfamiljshus och verksamhetslokaler.

Omvärldsanalys

VA-kollektivet står inför stora investeringsbehov nu och i framtiden vilket innebär att taxan behöver höjas under den kommande perioden.

Reinvesteringarna i den befintliga infrastrukturen, det vill säga ledningar och verk, är eftersatta och det ställs även nya strängare krav på avloppsreningen. Likaså kostnader med anledning av ändrade klimatförhållanden exempelvis skyfall och framtida försäkringskostnader påverkar.

Tranås kommuns VA-taxa ligger runt medel i jämförelse med övriga VA-Sverige vid en jämförelse beräknat på 2023 års VA-taxa.

- *Brukningsavgiften för ett typhus A*
I Tranås kommun 2023 = 9 378 kronor/år, inklusive moms.
Medel för brukningsavgiften 2023 i VA Sverige för ett typhus A är 9 214 kronor/år, inklusive moms.
- *Brukningsavgiften för ett typhus B*
I Tranås kommun 2023 = 58 961 kronor/år, inklusive moms.
Medel för brukningsavgiften 2023 i VA Sverige för ett typhus B är 85 915 kronor/år, inklusive moms.
- *Anläggningsavgiften för ett typhus A*
I Tranås kommun 2023 = 161 250 kronor/år, inklusive moms.
Medel för anläggningsavgiften 2023 i VA Sverige för ett typhus A är 172 368 kronor/år, inklusive moms.
- *Anläggningsavgiften för ett typhus B*
I Tranås kommun 2023 = 598 750 kronor/år, inklusive moms.
Medel för brukningsavgiften 2023 i VA Sverige för ett typhus B är 546 593 kronor/år, inklusive moms.

Samråd

Information om verksamhetsplan teknik- och griftegårdsnämnden 2024 med plan 2025-2026 lämnades vid förvaltningssamverkan/MBL den 5 september 2023.

Ekonomi

VA-verksamheten är helt taxefinansierad, det vill säga finansieras via bruks- och anläggningsavgifter. Inga skattemedel används och verksamheten drivs enligt självkostnadsprincipen och är därmed inte vinstdrivande.

Lagstöd

- Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2023-08-30
- VA-taxa 2024

Beslutet skickas till

Diariet
SBF-chef
Kommunfullmäktige

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Patrik Karlsson
Samhällsbyggnadschef